

Minimální preventivní program

pro školní rok 2025/2026

2. základní škola Bezručova Říčany

Dokument: Minimální preventivní program v oblasti zneužívání návykových látek, šikany, kyberšikany a duševního zdraví „Škola bez drog a šikany“

Školní rok: 2025/2026

Zpracovatel: Mgr. Pavla Holoubková

Realizátor: 2. základní škola Říčany Bezručova, příspěvková organizace

Odpovědný pracovník: Mgr. Pavla Holoubková, školní metodik prevence
Mgr. Bc. Jan Šindelář, ředitel školy

Koordinátor: Mgr. Pavla Holoubková

Termín realizace programu: 5 let – školní rok 2021/2022 – 2026/2027

Materiál připomínkovali: kolektiv učitelů 2. ZŠ Bezručova Říčany, členové školské rady 2. ZŠ Bezručova Říčany

Obsah:

Úvod

1. Vytyčení sociálně negativních jevů
2. Cíl minimálního preventivního programu, cílové skupiny
3. Koordinace preventivních aktivit, Školské poradenské zařízení
4. Zdravý životní styl a návykové látky podle osnov
 - 4.1. Znalosti a dovednosti žáků na 2.stupni ZŠ – návykové látky
 - 4.2. Metody práce
5. Analýza současného stavu
 - 5.1. MPP ve výuce, akce školy ve školním roce 2024/25
 - 5.2. Dostupnost publikací, filmů o návykových látkách ve školním roce 2024/25
 - 5.3. Spolupráce s organizacemi – efektivita, potřeby
 - 5.4. Samostatné primární preventivní projekty školy
 - 5.5. Dotazníkové šetření
6. Další aktivity školy (Schránka důvěry, třídnické hodiny, nástěnka poradenských služeb...) ve školním roce 2024/2025
7. Vzdělávání pedagogů
8. Spolupráce se školskou radou a zákonnými zástupci
9. Zapojení školy do vyhlášených preventivních programů jiných organizací
10. Spolupráce s dalšími organizacemi
11. Hodnocení aktivit a sledování jejich efektivity
12. Celkový rozpočet za školní rok 2024/2025
13. Řešení přestupků
 - 13.1. Řešení výjimečných situací
 - 13.2. Doporučený postup při řešení výjimečných situací
 - 13.3. Pomoc školy při řešení obtížné životní situace žáka/rodiny
14. Školní program proti šikanování

Závěr

Přílohy

Úvod

Minimální preventivní program pro školská zařízení definuje metodický pokyn MŠMT ČR č.j. 20006/2007-51. Je vždy konkrétním dokumentem školy zaměřeným na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. MPP je zpracován na jeden školní rok, podléhá kontrole ČŠI, je průběžně vyhodnocován.

Tento minimální preventivní program jsme zpracovali na základě studia odborné literatury, metodických pokynů, prostředí a rizik vzniku společensky nežádoucích jevů ZŠ Bezručova Říčany, Středočeský kraj. Při vypracování jsme vycházeli z Manuálu pro tvorbu MPP (Pražské centrum primární prevence, 2010) a z metodických pokynů v oblasti primární prevence rizikového chování MŠMT.

Koordinaci aktivit minimální prevence vede jako odborný garant školní metodik prevence, na realizaci MPP se však podílí celý pedagogický sbor naší školy a další instituce zabývající se prevencí sociálně patologických jevů. Úzce spolupracujeme zejména s místními sdruženími a organizacemi, které díky znalosti prostředí školy dokáží aktivity aktuálně přizpůsobit. V předloňském roce byla také navázána spolupráce s dalšími místními ZŠ, a to pod vedením koordinátorky prevence města Říčany, je utužována pravidelnými setkáními.

Rizikové chování, drogy a jiné sociálně patologické jevy jsou velkým společenským problémem. Stojíme před novými rizikovými jevy, např. kyberšikana, kybergrooming, závislost na sociálních sítích, sebepoškozování... Je proto naprosto nezbytné poskytnout žákům co nejvíce informací o problematice všech projevů rizikového chování. Tyto informace se snažíme na škole předávat přiměřeně věku žáků, hovořit s nimi otevřeně, a to i na neformální úrovni. Podporujeme mimoškolní aktivity žáků či společné akce, ve škole při výuce volíme různé metody práce. Snažíme se o podporu vztahů mezi žáky i komunikaci s rodiči. Náš program primární prevence sociálně patologických jevů je komplexní, dlouhodobý a kontinuální, přesto též reaguje na aktuální problémy.

1. Vytyčení sociálně negativních jevů

Základním principem preventivní strategie je osvojování základní kompetence zdravého životního stylu a rozvoj dovedností, které vedou u dětí, žáků, k odmítání všech druhů sebedestructivního chování, projevů agresivity a porušování zákona. Cílem primární prevence je zabránit výskytu rizikového chování, nebo co nejvíce omezit škody působené jeho výskytem mezi žáky.

Centrum adiktologie definuje následující oblasti rizikového chování: agresivní chování, závislostní chování, prekriminální chování, sexuálně – rizikové chování, poruchy příjmu potravy, rasismus a xenofobie, sekty a rizikové sporty.

Prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti naší školy představuje aktivity v následujících oblastech prevence:

- ∞ šikánování, vandalismus a další formy násilného chování;
- ∞ záškoláctví;
- ∞ kriminalita a delikvence;
- ∞ drogové závislosti, alkoholismus a užívání tabákových či nikotinových výrobků;
- ∞ virtuální drogy (počítače, televize, internet a sociální sítě), šikana a násilí ve virtuálním prostoru;
- ∞ úrazy v dopravě;
- ∞ wellbeing a péče o duševní zdraví;
- ∞ „nové ne-drogy“ (energy drinky apod.);
- ∞ zdravý životní styl, sexualita člověka.

2. Cíl minimálního preventivního programu

Program sleduje obecné cíle, zejména zaměřené do oblasti zdravého životního stylu, na prevenci kriminality mládeže, na prevenci zneužívání návykových látek, různé formy působení na postoje a ovlivňování chování dětí a poskytování široké nabídky pozitivních alternativ chování.

Primárním cílem MPP je ve spolupráci s rodiči předcházet projevům sociálně patologických jevů, v případě jejich zjištění ve spolupráci s rodiči a dalšími institucemi zamezit jejich dalšímu šíření, dále pak formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se a dělat rozhodnutí.

MPP je nedílnou součástí ŠVP a vychází ze školní strategie primární prevence „Škola bez drog a šikany“. Základní zásady jsou následující:

- ∞ program je určen pro žáky školy v průběhu školní docházky tj. ve věku 6 – 15 (16) let;
- ∞ program zahrnuje prevenci rizikového chování u dětí a mládeže v oblasti užívání legálních i ilegálních návykových látek, šikany i kyberšikany, kriminality mládeže, záškoláctví, xenofobie a rasismu, sebepoškozování, duševního zdraví, sexuálního života;
- ∞ MPP vyžaduje individuální přístup k řešení jednotlivých problémů;
- ∞ MPP vyžaduje specializovanou formu pomoci, a proto je třeba přímá spolupráce s rodinou a dalšími organizacemi (školní psycholog, PPP, Policie, OSPOD..);

- ∞ preventivní program zasahuje výchovnou a vzdělávací složku během celého školního roku, směřuje k pozitivnímu ovlivnění klimatu tříd, k pozitivní změně motivace žáků a pedagogů a změnám vyučovacích metod.

Hlavní cíle našeho MPP lze shrnout následovně:

- ∞ předcházet všem typům rizikového chování;
- ∞ výchova dítěte odpovědného za vlastní chování a způsob života přiměřeného jeho věku;
- ∞ posilovat komunikační dovednosti a zdravé sebevědomí, zkvalitnit komunikaci mezi žáky navzájem, mezi žáky a pedagogy;
- ∞ navození příznivého klimatu školy;
- ∞ prohloubení spolupráce mezi pedagogickými pracovníky (učitel – PA/vychovatelka/...);
- ∞ týmově spolupracovat s problémovými žáky;
- ∞ udržet širokou nabídku volnočasových aktivit pro žáky;
- ∞ podpořit průběžné vzdělávání všech pedagogických pracovníků v oblasti prevence SPJ;
- ∞ podporovat u zákonných zástupců zájem o dění ve škole a poskytovat jim poradenské služby.

K plnění cílů našeho MPP využijeme různých metod aktivního sociálního chování, sebehodnocení, individuálního přístupu k žákům, konzultačních a třídnických hodin, besed apod.

Cílem, který nesmíme opominout, je také motivace učitelů k aktivnímu se zapojení do realizace programu ve svých hodinách i na neformální bázi při komunikaci se žáky, ke spolupráci s kolegy a k vzájemné informovanosti o chování žáků. Nezbytnou podmínkou je také motivace rodičů ke spolupráci při realizaci programu. Podstatnou součástí je také využití široké nabídky mimoškolních volnočasových aktivit podle možností školy.

Cílové skupiny, které sleduje program, jsou především:

- ∞ žáci;
- ∞ pedagogové;
- ∞ zákonní zástupci;
- ∞ spolupracovníci školy v oblasti prevence (např. Cesta integrace, Centrum Modré dveře, Policie ČR, pracovníci protidrogových center, pracovnice OSPOD).

Zvolené programy specifické i nespecifické primární prevence jsou koncipovány na naší škole jako dlouhodobé a kontinuální. Proto i spolupráce s různými spolupracovníky je dlouhodobá a plánovaná v rámci celé školní docházky dětí.

3. Koordinace preventivních aktivit, Školské poradenské zařízení

Naše základní škola je jednou ze čtyř základních škol v městě Říčany. Poskytuje vzdělávání dětem z Říčan, a případně blízkého okolí. Počet žáků se tradičně pohybuje okolo 800. Škola má jednu prostornou budovu a druhou menší téměř v centru města, ta je určena pro část žáků z prvního stupně. První budova je spojena s tělocvičnou. Lze využívat také venkovní hřiště a herní prvky před školou. Ve škole se nachází také hudebna, školní knihovna, kuchyňka a prostor s ping-pongovými stoly. Třídy pro školní družinu jsou umístěny v nejvyšším patře hlavní budovy školy. Součástí je dále také školní jídelna.

Na ZŠ Bezručova je ustanoveno Školské poradenské zařízení. Toto pracoviště představuje vedení školy (ředitel i jeho zástupci pro oba stupně), výchovný poradce pro 1. stupeň, výchovný poradce pro 2. stupeň, metodik prevence sociálně patologických jevů, školní psycholog a školní speciální pedagog. Každý má své kompetence a rozsah pracovní činnosti.

Školské poradenské zařízení se schází 1x za měsíc. Na schůzkách se projednávají aktuální problémy mezi žáky, žáky a pedagogy či problémy týkající se inkluzivního vzdělávání žáků, kázeňské problémy ve třídách apod.

Vedoucí ŠPZ je výchovná poradkyně pro 2. stupeň Ing. Irena Kotková. Přítomný na každém setkání je také ředitel školy Mgr. Bc. Jan Šindelář.

Tab. č. 1: ŠPZ

Zástupci	Jméno
vedení školy (ředitel a zástupci školy pro oba stupně)	Mgr. Bc. Jan Šindelář MgA. Jakub Glaser Mgr. Petra Kobrová
Výchovní poradci (1.st., 2.st.)	Mgr. Blanka Popeláková Ing. Irena Kotková Mgr. Pavla Holoubková
Metodik prevence sociálně patologických jevů	Mgr. Pavla Holoubková
Školní psycholog	PhDr. Iveta Míková
Školní speciální pedagog	Bc. Jana Kobrová

Za koordinaci preventivních aktivit ve škole odpovídá metodik prevence sociálně patologických jevů jmenovaný do této funkce ředitelem školy. V rámci své činnosti se podílí na přípravě minimálního preventivního programu a jeho realizaci. Spolupracuje s výchovnými poradci, třídními učiteli a ostatními pedagogy, se školním psychologem, s pedagogicko – psychologickou poradnou a jí jmenovaným koordinátorem prevence, dále s krajským školským koordinátorem, krajským protidrogovým koordinátorem a dalšími odborníky, institucemi a organizacemi.

Během měsíce srpna a září zajistí metodik prevence přehled plánovaných preventivních aktivit, osloví spolupracující subjekty, prochází nové nabídky preventivních programů pro žáky a třídní kolektivy, vyhledává nabídky vzdělávacích kurzů a seznamuje s nimi pedagogický sbor. Ve spolupráci s vedoucím ŠPZ a zástupci obou stupňů schválí předběžný přehled preventivních aktivit, který je v průběhu školního roku aktuálně dle potřeb doplňován. Počátkem září je po červnové evaluaci vypracován návrh MPP, tuto činnost vede také metodik prevence, spolupracuje s výchovnými poradci. Návrh MPP je zaslán vedení školy, dále je představen pedagogickým pracovníkům školy a členům školské rady.

Tab. č. 2: Harmonogram realizace MPP

Harmonogram realizace:	Termín:	Odpovědnost:
vypracování návrhu programu	srpen - září 2025	P. Holoubková
vytipování spolupracujících subjektů a odborníků	září 2025	P. Holoubková
úvodní schůzka; předložení školské radě na nejbližší schůzce	říjen 2025	ŠPZ J. Šindelář
dopracování programu podle připomínek a návrhů	15. listopadu 2025	P. Holoubková J. Šindelář
schválení programu s vlastní realizací	polovina listopadu 2025 na ped. radě	P. Holoubková J. Šindelář
hodnocení programu	konec června 2026	P. Holoubková J. Šindelář

Školní metodik prevence celoročně mapuje výskyt rizikového chování u žáků naší školy, vyhledává vhodné aktivity a programy, spolupracuje s dalšími organizacemi. Během školního roku vede také různá šetření školního klimatu, vztahů mezi žáky (např. dotazníky SORAD, B-3...), aktivně podporuje třídní učitele a jejich vedení třídních kolektivů, nabízí vhodné aktivity, sdílí různé materiály. Ve spolupráci s výchovnými poradci upravuje informační nástěnky pro žáky a jejich rodiče.

Naše škola je připravena poskytnout odbornou péči žákům se specifickými poruchami učení, žákům v riziku, žákům vykazujícím rizikové chování i žákům nadaným.

4. Zdravý životní styl – návykové látky podle osnov

Naše škola pravidelně zařazuje, jak dokládá níže uvedená tabulka, podle vlastního plánu vzdělávání jednotlivé body prevence sociálně patologických jevů. Neomezuje se pouze na žáky starší věkové kategorie, podstatná témata se prolínají již od prvního ročníku školní docházky.

Tab. č. 3: Zařazení témat a aktivit prevence 1. stupeň

1. ročník:	Člověk a zdraví	zdraví a nemoc
		duševní a psychické zdraví – nemoc
		jak si udržovat své zdraví
	Osobní bezpečí	základní hygienické návyky
2. ročník:	Člověk a zdraví	vztah k neznámé osobě
		přírodní látky – rostliny
	Osobní bezpečí	léčivé rostliny – byliny
		sám doma, sám na ulici
		navazování kontaktů
Prožitky: můj den – popsat prožití dne, nejhezčí část dne; znázornit barvami prožitý den; na co nejraději vzpomínám; s kým jsem strávil nejzajímavější prožitek; co bych chtěl v životě zažít; jaký je můj největší sen		

3. ročník	Člověk a zdraví	přírodní látky – rostliny (prospěšnost a škodlivost)	
		lesní plody a houby – jedlé, jedovaté	
		léčivé rostliny – byliny, výroba léků	
		vitamíny	
		domácí chemické prostředky na čištění, praní, úklid	
		prevence otrav	
4. ročník:	Člověk a zdraví	kouření – domov a rodina, reklama na tabák	
		alkohol - domov a rodina, reklama na alkohol	
		energetické nápoje – obsah povzbuzujících látek, nevhodné pro děti, ovlivňování činnosti nervové soustavy	
		návykové látky, pojem droga	
		zneužívání návykových látek	
		rozlišení návykových látek – legální a nelegální	
5. ročník	Člověk a zdraví	způsoby odmítání návykových látek	
		lesní plody a houby – jedlé, jedovaté, halucinogenní	
		protidrogová prevence, sexuální výchova, infekční nemoci (karanténa, očkování, izolace...)	
		zdravý životní styl a životospráva	
		Prožitky	nácvik odmítání NL
			prevence v rodině
	jak se zachovám, když mi bude někdo nabízet NL		
	Osobní bezpečí	poznáváme jeden druhého – postavení v kolektivu, volní vlastnosti	
		kamarádství a důvěra	
		kyberšikana, hrací automaty, sociální sítě a závislosti na sociálních sítích	
	Člověk a zdraví	návykové látky a jejich odmítání, osobní bezpečí	
		orgány lidského těla – jak droga škodí jednotlivým orgánům	
návykové látky a lidské profese			
lesní plody a houby – jedlé, jedovaté, halucinogenní			
Prožitky a názory		dospívání a samostatné rozhodování	
		životní vzor a cíle	
	co pro sebe a své cíle chci a můžu udělat		
	mé největší přání		
	jak být sám sebou		
co je pro mě důležité			
Osobní bezpečí	kyberšikana, hrací automaty, sociální sítě a závislosti na sociálních sítích		

Tato témata jsou promítnuta do všech předmětů na 1. stupni, zejména pak do prvouky, přírodovědy a dramatické výchovy.

Tab. č. 4: Zařazení témat a aktivit prevence 2. stupeň

Český jazyk	- slohová cvičení, mluvní cvičení a literární projevy na téma Problémy žáků ve školním kolektivu, vyprávění na téma Drogy kolem mně, Vztahy v rodině, Moje oblíbené místo, úvaha na téma Moje budoucnost, ...
Cizí jazyky	- vyprávění na téma Já a moje rodina, Mé představy o životě, Koho mám rád, Kdo mi ubližuje, Já a počítačové hry, Gambling a šikana u nás ve třídě, Moje

	představy o budoucím životě, používání a nebezpečnost drog v anglicky mluvících zemích v porovnání s naší republikou , další témata Porovnávání nebezpečnosti drog, Můj životopis, Proč se máme nebo nemáme rádi, Co nám na sobě vadí, Jaké nástrahy nám přináší život...
Zeměpis	- oblasti pěstování drog ve světě, Sociální prostředí v Praze - aktuální drogová problematika, Globální problémy světa, sociální konflikty - drogová závislost
Chemie	- zneužití vlastností chemických látek, toxikománie, účinky, poškození zdraví člověka
Přírodopis	- buňka jako základní stavební jednotka - vliv drogy na stavbu a růst buňky, Viry - vir HIV, jeho šíření, jaké způsobuje poruchy na zdraví člověka, zásady zdravého životního stylu, látky poškozující lidské zdraví - návykové látky, vliv drogy na vyšší nervovou činnost, myšlení, city, emoce, lidské chování, otázky rasismu, pravidla lidské sexuality, která vedou ke zdravému pohlavnímu životu, podmínky rozmnožování a vznik potomstva, proces zdravého oplodňování - negativní vlivy, nebezpečí zplodění nezdravého potomka vlivem užívání drog, zplodění závislého potomka na drogách...
Dějepis	- vznik prvních závislostí na přírodních návykových látkách člověka - méně civilizované kultury, vznik moderní vědy a s ní vznik nových chemických látek - první zneužití návykových látek, Moderní životní styl i s nástrahami, které život provází - návykové látky, národnostní vztahy, rasismus, holocaust, totalitní systémy - fungování, principy, obrana, porovnání s šikanou.
Občanská a rodinná výchova	- téma Domov - užití a širší význam pojmu, diskuze, téma Rodina - nebezpečí po rozvratu rodiny - řešení problému pomocí drogy, význam rodiny pro výchovu zdravého jedince, zákon o sociálně právní ochraně dětí, téma Sexuální výchova - nebezpečí žloutenky, AIDS, antikoncepce, téma Národ - národní vědomí - nebezpečí přílišného nacionalismu, téma Nebezpečí návykových látek a jiných závislostí (drogy, gamblerství, závislost na počítači, televizi), zvyšování odolnosti žáků - posilování sebevědomí, zkoumání vlastní identity a poznání, schopností a dovedností, téma Šikana - řešení problému agresivity mezi žáky, problémy šikany, pozitivní vztahy mezi spolužáky ve třídě, snášenlivost, tolerance, solidarita, řešení těžkých životních situací, společenství a vztahy v něm, téma Dospívání - hledání hodnot, harmonická osobnost, duševní zdraví...
Výpočetní technika	- internet - práce s informacemi o návykových látkách, jejich účincích, nejnovější vědecké poznatky o škodlivosti návykových látek, zákony postihující člověka, který přechovává návykové látky, dealerství...
Pracovní a technická výchova	- bezpečnost a hygiena práce - těkavé látky, čisticí chemické látky, lepidla, ředidla, výpary z barev a laků...

4.1. Znalosti a dovednosti žáků na 2. stupni ZŠ – návykové látky

Tab. č. 5: Specifická primární prevence

6. ročník	Základní pojmy - lék, drogy, závislost, gamblink Znalosti - historie drog, rostliny a jejich moc, dělení drog - drogy legální a nelegální, drogy podle účinku. Některé drogy a jejich účinky - tabák, alkohol, cannabisové drogy - marihuana a další druhy, těkavé látky, čisticí chemické látky, lepidla, ředidla, léky
7. ročník	Základní pojmy - droga, závislost, lék, gamblink, halucinace

	<p>Základní fakta o některých návyk. látkách, jejich účinky, rizika - tabák, alkohol, marihuana, těkavé látky, léky, okrajově heroin, LDS, Pervitin, tripy, ecstasy</p> <p>Znalosti - země, které drogy pěstují a vyrábějí, zákl. informace o legislativě související s legálními a nelegálními návykovými látkami, rozlišovat mýty o návykových látkách, stereotypy spojenými s jejich zneužíváním a mezi fakty, použít vhodné techniky pro zvládnutí situací, ve kterých se drogy mohou vyskytovat, osobní zodpovědnost za své rozhodnutí - důsledky</p>
8. ročník	<p>Základní pojmy - droga, závislost - psychická, fyzická, abstinční příznaky, toxikomanie, halucinace, tolerance</p> <p>Znalosti a dovednosti - zákl. fakta o některých návyk.látkách, jejich účinky, rizika - tabák, alkohol, cannabisové drogy - marihuana, těkavé látky, halucinogeny, léky</p> <p>Cesty nelegálních drog do ČR - heroin, kokain, cannabisové drogy</p> <p>Informace o legislativě související s legálními a nelegálními návykovými látkami v ČR a Evropě - přehled trestů, způsob propagace drog (alkohol, cigarety...) doping, použít vhodné techniky pro zvládnutí situací, ve kterých se mohou drogy vyskytovat, informace o střediscích, kde získají žáci radu a pomoc, osobní zodpovědnost za své rozhodnutí - důsledky, zásady poskytování pomoci druhým</p>
9. ročník	<p>Vysvětlení termínů: měkké, lehké - tvrdé, těžké drogy, akceptovatelné riziko - neakceptovatelné riziko drog, experimentování - rizika, rekreační užívání, příležitostné užívání - rizika</p> <p>Znalosti a dovednosti - zákl. fakta o vybraných návykových látkách, jejich účinky, rizika - tabák, alkohol, cannabisové drogy, halucinogeny, stimulační látky, těkavé látky, léky</p> <p>Informace o legislativě související s legálními i nelegálními návykovými látkami , způsoby propagace drog (alkohol, tabák...), literatura o drogách - samostatná práce, různé druhy závislostí (gambling, počítače, práce...), sekty, drogy, náboženství, extremistické skupiny a drogy, informace o střediscích, kde získají žáci radu a pomoc, osobní zodpovědnost za své rozhodnutí - důsledky</p>

4.2. Metody práce

V rámci výuky budou kromě tradičních metod práce využívány také další metody, které se osvědčily. Výchova ke zdravému životnímu stylu se bude prolínat mezipředmětově, zvláště pak v předmětu Výchova ke zdraví.

Příklady používaných metod práce:

- ∞ aktivní sociální učení;
- ∞ výklad (informace);
- ∞ samostatná práce (výtvarná práce, koláže, slohové práce na určená témata, referáty);
- ∞ přednášky, besedy (s učitelem, pozvanými odborníky), diskuse dramatická výchova, sociální hry, hraní rolí, obhajoba určitého názoru, trénování způsobu odmítání nabídky drog...);
- ∞ skupinová práce ve třídě apod.

5. Analýza současného stavu

Preventivní program základní školy se zaměřuje na žáky 1. i 2.stupně, cíleněji a potřebněji pak zejména na věkovou kategorii 10 – 15 (16) let, kterou považujeme za nejohroženější skupinu. Realizace MPP vychází z platných dokumentů MŠMT:

- ∞ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění;
- ∞ Metodické doporučení ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (č.j. 21291/2010-28);
- ∞ Metodický pokyn k prevenci a řešení šikany ve školách (č.j. 21149/2016)

a jejich pravidelných aktualizací, kterými jsou v poslední době zejména metodické pokyny a materiály:

- ∞ Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole;
- ∞ Poruchy příjmu potravy (Příloha č.3);
- ∞ Tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky (Příloha č.13);
- ∞ Sebeпоškození (Příloha č.16);
- ∞ Sebevražedné chování (Příloha č. 24);
- ∞ Psychická krize/duševní nemocnění žáka (Příloha č.23);
- ∞ Metodické doporučení: Spolupráce škol a školských zařízení s Policií ČR (č.j. 6167/2025-1).

Naše základní škola zaměřuje svůj preventivní program na specifickou i nespecifickou primární prevenci. Nespecifická prevence je realizována nejen ve výuce, ale i mimo ni, tedy na akcích školy a ve volnočasových aktivitách. Specifická všeobecná primární prevence se odehrává ve spolupráci s dalšími subjekty, např. Cesta integrace, Modré dveře, MP EDU, Projekt Odyssea, Policie ČR.

5.1. MPP ve výuce, preventivní akce školy ve školním roce 2024/2025

Naplánované preventivní programy ve školním roce 2024/2025 proběhly v předpokládaných termínech a předem daném rozsahu. Díky účasti školy ve dvou dotačních projektech (Fond prevence SK a Chytrá škola Nadace O2), dále také čerpání vlastních finančních prostředků či spolupráce s městem Říčany a MAP Říčany jsme v letošním roce zorganizovali a připravili rozsáhlý program preventivních aktivit nejen pro žáky, ale nabídka zde byla i pro učitele či zákonné zástupce dětí.

Z oblasti všeobecných preventivních programů proběhlo celkem 76 besed, a to ve spolupráci s organizacemi Cesta integrace, Divadlo Forum, MP Edu či LinkinSphere a PČR. Adaptačních a stmelovacích kurzů jsme s Projektem Odyssea a Cestou integrace uspořádali celkem 4. Ve spolupráci se školní psychologkou proběhl jeden program pro 7. třídu a zároveň jsme uspořádali testy profesní orientace pro žáky 8. a 9. ročníků. Další besedy proběhly z oblasti dopravní výchovy a zdravotní, zejména pro žáky 1. stupně. Osmáci se v říjnu zúčastnili akce Revolution Train a v červnu Příběhů našich sousedů. Devátáci si připomněli výročí 17. listopadu, v květnu pak oslavu osvobození. Před přijímacími zkouškami absolvovali se společností Modré dveře program Blázníš? No a!. Žáci druhého stupně měli dále možnost zapojit se do projektu Kameny zmizelých.

Nedílnou součástí prevence ve školách je také cílená či specifická prevence. Na základě velmi dobrých zkušeností jsme i letos spolupracovali se společností Proxima Sociale. Jejich kurz byl zajištěn pro jednu třídu ve 4. ročníku, dvě třídy v 5. ročníku, jednu třídu v 7. ročníku a jednu třídu v 8. ročníku.

Během školního roku jsme uspořádali jednu besedu pro pedagogický sbor k tématu nových návykových látek, které nám představila organizace Projekt 23. Pro zákonné zástupce jsme zajistili přednášku o digitálním wellbeingu se společností LinkinSphere, dále jsme pak zprostředkovali informace k přednáškám o duševním zdraví, sebeпоškození, školní zralosti apod. Často ve spolupráci s MAP Říčany a centrem Modré dveře.

V rámci školní preventivní metodické a informační činnosti se opakovaně účastníme dotazníkových šetření, studujeme nejnovější vyhlášky MŠMT, získali jsme druhou informační nástěnku pro žáky a rodiče. Pravidelně se účastníme kulatých stolů metodiků prevence z okolních škol i setkání metodiků prevence říčanských škol. Pro učitele je určen interní prostor sdílených brožur, informací, kontaktů na odborníky i dalších materiálů, včetně náplně třídnických hodin.

Dlouhodobě koncepčně a tematicky ucelené preventivní programy probíhají zejména ve třídách druhého stupně ZŠ. V letošním roce jsme však i pro žáky nižších tříd připravili a s ohledem na jejich věk uspořádali programy k tématu závislosti na mobilních telefonech či užívání energy drinků. Oproti předchozím obdobím jsme více také podpořili prevenci v oblasti dospívání a sexuálního života. V letošním školním roce dále také proběhlo množství sportovních turnajů, jazykových projektů a výjezdů, hudebních akcí, předmětových olympiád či mezitřídních projektů.

Tab. č. 6: Akce primární prevence

1.čtvrtletí
<ul style="list-style-type: none"> - adaptační kurzy pro 6.ročník (Projekt Odyssea, září – říjen 2024); - Terapeutické gongy pro 8. a 9. ročník (26.9.2024); - Profi – testy pro 8. a 9. ročník (školní psycholožka PhDr. I. Míková, říjen 2024); - preventivní program „Noční život“ (9.ročník, Cesta integrace, 7.10.2024); - představení studijních programů na SŠ (9. ročník, zástupci SŠ, říjen 2024); - Revolution Train (8. ročník, 17.10.2024) - preventivní program „Legální drogy“ (7.A,B, Cesta integrace, 21.10.2024); - kulturně-vzdělávací akce spojená s výročí 17.listopadu (9.ročníky, 15.11.2024); - preventivní program pro 5.C (Proxima Sociale, listopad 2024).
2.čtvrtletí
<ul style="list-style-type: none"> - preventivní program „Dospívám/Na startu mužnosti“ pro 7.ročník (MP EDU 20.11.+12.12.2024); - preventivní program „Dospívám/Na startu mužnosti“ pro 6.ročník (MP EDU 20.11.2024); - beseda s PČR pro 8.ročník – trestní odpovědnost (PČR, 10.12.+11.12.2024); - beseda s PČR pro 9.ročník – trestní odpovědnost (PČR, 3.12.+10.12.2024); - preventivní program „Láska bez rizika“ pro 9.ročník (MP EDU 12.12.+13.12.2024); - preventivní program „Tak TO nechceš“ pro 8.ročník (MP EDU 12.12.+13.12.2024); - prožitkové vzdělávání – prev.program „Jsi nula!“ pro 6.ročník (Divadlo Forum, 9.1.2025); - preventivní program „Nebezpečný internet“ pro 5.ročník (Cesta integrace, 10.1.+17.1.2025); - prožitkové vzdělávání – prev.program „Lidská a občanská práva“ pro 9.ročník (Divadlo Forum, 10.1.2025); - preventivní program „Legální drogy“ pro 7.ročník (7.CD, Cesta integrace 10.1.+17.1.2025); - preventivní program pro 5.D (Proxima Sociale, leden 2025).
3.čtvrtletí
<ul style="list-style-type: none"> - preventivní program „Vztahy ve skupině“ pro 6.D (Cesta integrace, 22.1.2025); - preventivní program pro 7. ročník „Nelegální drogy“ (7.AB 22.1., 7.D 7.2.2025, Cesta integrace); - preventivní program pro 5. ročník „Energy drinky“ (5.CD 7.2., 5.AB 18.3.2025, Cesta integrace); - preventivní program pro 7. ročník „Nelátkové závislosti“ (7.AB 29.1., 7.C 4.3.2025, Cesta integrace); - preventivní program pro 6.ročníky – „Bezpečný internet“ (6.AB 4.3., 6.CD 18.3.2025, Cesta integrace); - preventivní program pro 8. ročníky – „Ideál krásy“ (8.ABC 14.3.2025, Cesta integrace); - preventivní program pro 4. ročníky – „Kybergrooming“ (4.AB 19.3., 4.C 28.3.2025, LinkinSphere); - preventivní program pro 4.A (Proxima Sociale, březen 2025);

- preventivní program pro 6. ročníky – „On-line predátoři“ (6.ABD 28.3.2025, 4.4.2025 LinkinSphere);
- preventivní program pro 9. ročníky – „On-line seznamování“ (9.C, 4.4.2025 LinkinSphere);

4.čtvrtletí

- selektivní preventivní program pro 8.A (15.4., 22.4., 28.4.2025, Proxima Sociale);
- program „Blázníš? No a!“ pro 9.ročníky (9.ABC, 23.4., 24.4.2025, Modré dveře Říčany);
- preventivní program pro 6. ročníky – „On-line predátoři“ (6.C 25.4.2025, LinkinSphere);
- preventivní program pro 4. ročníky – „Kybergrooming“ (4.D 25.4.2025, LinkinSphere);
- preventivní program pro 7.C (zmapování kolektivu třídy, 29.4.2025, Proxima Sociale);
- preventivní program pro 9. ročníky – „On-line seznamování“ (9.AB, květen 2025, LinkinSphere);
- preventivní program pro 2. ročníky – „Můj nový telefon“ (2.ABCD, květen 2025, LinkinSphere);
- program s preventivním charakterem pro 9.ročníky – Oslava osvobození (9.ABC, květen 2025, Město Říčany);
- program s preventivním charakterem – Kameny zmizelých (2.st., květen 2025);
- preventivní program pro 7. ročníky – „Nelegální drogy“ (7.C 29.5.2025, Cesta integrace);
- preventivní program pro 7. ročníky – „Nelátkové závislosti“ (7.D 29.5.2025, Cesta integrace);
- program s preventivním charakterem – Příběhy našich sousedů (8.ročník, červen 2025).

V rámci výuky jsou na škole využívány nejen tradiční osvědčené metody práce se žáky, jakými jsou např. přednášky, diskuze, besedy či exkurze, ale i další, zejména prožitkové aktivity, které podporují osobnostně sociální výchovu, a to mezipředmětově, s těžištěm ve všech výchovných předmětech. Důraz je kladen též na sebehodnocení žáků.

V současném školním roce neváháme část programů opětovně opakovat pro žáky nižších ročníků, dodržíme ucelený koncept besed s Cestou integrace, vybrali jsme programy od společnosti MP Edu v oblasti zdravého životního stylu a sexuality člověka. Stmelovací kurzy proběhnou pod vedením Skautského institutu. Návykové látky žákům přiblíží opět Revolution train či Projekt 23. Aktuálně řešíme možnost dotazníkových šetření žáků 2.stupně.

5.2. Dostupnost publikací, filmů o návykových látkách ve školním roce 2024/2025

V příloze MPP uvádíme přehled publikací, které jsou tradičně k dispozici ve školní knihovně a učitelé je mohou využívat ve svých hodinách k prevenci užívání návykových látek a dalších sociálně patologických jevů. V příštím období by bylo vhodné některé publikace aktualizovat a podklady rozšířit.

Nadále byly informace k současným tématům (např. kyberšikany, nebezpečí sociálních sítí, sebeškzování...) vyučujícím sdíleny elektronicky.

5.3. Spolupráce s organizacemi – efektivita, potřeby

Naše základní škola spolupracuje pravidelně s Pedagogicko-psychologickou poradnou, Odborem sociálně právní ochraně dětí v Říčanech, Policií ČR, s protidrogovým koordinátorem města či s občanským sdružením Cesta integrace. Se všemi jmenovanými institucemi je nastavená spolupráce na velmi dobré úrovni. Nedílnou součástí našich spolupartnerů při realizaci preventivních aktivit je skupina Projekt Odyssea, navazujeme spolupráci s Prev-Centrem Praha, Policií SK či sdružením MP Edu. Díky účasti v projektu Chytrá škola O2 jsme na doporučení získali nové externí partnery pro otázky kyberbezpečnosti – např. LinkinSphere, Divadelta, Onfine.

Dále uvádíme subjekty pracující s dětmi a mládeží ve volném čase, kulturní a sportovní střediska, nabídka mimoškolních aktivit: Mraveniště, sportovní klub Fk Radošovice, FBC Říčany, Tae-kwon-do, taneční či volejbalové kluby.

Uváděné subjekty nám pomáhají také při realizaci primárně preventivních projektů školy, jak uvádíme níže.

5.4. Samostatné primárně preventivní projekty školy

- ∞ Projekt „Besedy se žáky“ – pravidelné tříhodinové besedy s navazujícími tématy (osobní bezpečí, návykové látky, ideál krásy, xenofobie...) pro všechny třídy 2.stupně. Externí organizací je v tomto případě Cesta integrace.
- ∞ Projekt „Jsi nula“ – dvouhodinové divadelní představení se zapojením žáků 6.tříd. Externí organizací je Divadlo Forum, které nadále škole nabízí aktuální představení i pro starší žáky.
- ∞ Projekt „Alfa“ – stmelovací kurz pro žáky 6. tříd, organizačně spolupracujeme se společností Odyssea (www.odyssea.cz).
- ∞ Projekt „To je zákon, kámo“ a „První právní povědomí“ – projekt pro žáky 4. – 9. ročníků, nově zajištěno ve spolupráci s Policií SK.
- ∞ Cíleně preventivně zaměřené „dny“ ve spolupráci s Cestou integrace – např. „Den bez tabáku“, „Dopravní výchova“ apod. Tyto akce jsou v rámci preventivního působení na mladší i starší žáky žádoucí a přínosné. Jejich využití je navrženo i v dalším školním roce.

Nadále plánujeme rozšířit témata preventivních aktivit i diskusních bloků pořádaných externími partnery. Témata, která jsou pro preventivní aktivity žádoucí, znázorňuje tabulka:

Tab. č. 7: Témata preventivních besed se žáky

4. ročník	-diagnostika třídních kolektivů (např. šikana, začlenění do kolektivu apod.), -pozitivní ovlivnění třídního kolektivu ve směru posílení jeho soudržnosti, -prevence rizikového chování, -kyberbezpečnost.
5. ročník	-pozitivní ovlivnění každého třídního kolektivu ve směru posílení jeho soudržnosti, -diagnostika třídních kolektivů a problémů ve vzájemných vztazích, problémů jednotlivých žáků, které mají negativní dopady na kvalitu jejich života (např. nízké sebevědomí, neúměrné požadavky na dosahované výsledky, šikana, začlenění do kolektivu, rodinné zázemí apod.), -předání základní informace ke zdravému životnímu stylu se zaměřením na prevenci návykových látek (tabák, alkohol) a na rizika spojená s patologickým prostředím part (majetková a násilná trestná činnost).
6.-8.ročník	-diagnostika vztahů v třídních kolektivech a jejich vývoj v jednotlivých ročnících se zaměřením na vnitřní sociální vazby, posilování sociálních vazeb, -prevence návykových látek, rizika, důsledky zneužívání, -hledat a navrhnout možnosti řešení zjištěných problémů, -perspektivní směřování v souvislosti s předpokládanou profesní přípravou v rámci středoškolského vzdělávání (pro vyšší ročníky), -seznámit žáky s problematikou trestné činnosti páchané dětmi a mladistvými, zákonnými právy a povinnostmi, základy trestní odpovědnosti, -sebedestruktivní chování a jednání, -kyberbezpečnosti, -duševní zdraví a péče o něj, zdravý životní styl vč. stravování.

9. ročník	Posílit a pozitivně formovat právní vědomí žáků, kteří již dosáhli, či dosáhnou věkové hranice trestní odpovědnosti, upozornit na důsledky porušování právních norem a na praktických příkladech jim přiblížit rizikové situace charakteristické pro jejich věkovou skupinu (majetková a násilná trestná činnost, drogy, sexuálně motivovaná trestná činnost, vandalismus apod.). Seznámit je s jejich právy a povinnostmi po dosažení 15 let věku.
Tyto besedy jsou plánované s časovou dotací cca 3 vyučovací hodiny pro každou třídu všech ročníků, následuje vždy rozbor s třídními učiteli, vedením školy a metodikem prevence. Akce by měly být písemně vyhodnoceny a závěry promítnuty do další práce s třídními kolektivy.	

5.5. Dotazníkové šetření

Na 2. stupni naší základní školy pravidelně probíhají dotazníková šetření, která se pokouší zjistit výskyt šikany, kyberšikany či jiného patologického chování v jednotlivých třídách. V minulých letech jsme podpořili několik externích dotazníkových šetření, též např. od ČŠI. Neopominuli jsme ani šetření školního klimatu. Nepravidelně a dle potřeb vede metodik prevence různá šetření školního klimatu, vztahů mezi žáky (např. dotazníky SORAD, B-3...).

S výsledky šetření je vždy seznámeno vedení školy a po analýze všech dotazníků jsou obratem výsledky projednány i s třídními učiteli, navrženy různé možnosti řešení či postupů.

6. Další aktivity školy (Schránka důvěry, třídnické hodiny, nástěnka poradenských služeb...) ve školním roce 2024/2025

V uplynulém školním roce se nám opět opakovaně ukázala potřeba anonymní schránky důvěry, která na naší škole existuje v pevné i elektronické podobě. Nově byla zřízena nástěnka poradenských služeb v prvním patře hlavní budovy školy, která nahradila on-line nástěnku metodika prevence. V průběhu školního roku se nám podařilo zajistit zdarma druhou nástěnku s preventivní tematikou, která byla umístěna do šaten školy. Veškeré aktivity v této oblasti shrneme:

- ∞ „Schránka důvěry“ - ve škole je zavedena "schránka důvěry", do níž mohou žáci dávat své anonymní dotazy či informace. Žáci v jednotlivých třídách každoročně dostávají informaci o umístění a o funkci tohoto zařízení. Náměty ze schránky důvěry jsou pravidelně vybírány výchovnou poradkyní Ing. Irenou Kotkovou a obratem řešeny.
- ∞ „Elektronická schránka důvěry“ - byla zřízena také elektronická verze schránky důvěry. Jedná se o anonymní službu žákům či jejich zákonným zástupcům. Příchozí pošta je doručována účastníkům ŠPZ, případné náměty jsou obratem řešeny.
- ∞ „Konzultační hodiny“ - výchovní poradci a školní metodik prevence sociálně patologických jevů jsou ve škole pro žáky i rodiče, též pedagogy, i mimo svoji pracovní dobu. Po telefonické či emailové domluvě, nebo při konzultačních hodinách. Pro školní rok 2025/2026 budou v rozvrzích výchovných poradkyň konzultační hodiny pevně stanoveny v zadaném rozsahu. Po ústní či telefonické dohodě je možné také domluvit konzultaci s vedením školy, školní speciální pedagožkou či školní psycholožkou.
- ∞ „Emailová komunikace“ - ve škole dále existuje možnost, aby žák využil e-mailové pošty a obrátil se na učitele s prosbou o pomoc. Tohoto komunikačního kanálu velmi často využívají. Jeví se nám to jako ideální možnost, zvláště v době, kdy prakticky téměř každý má přístup k e-mailu a k internetu.

- ∞ „Školní vrba“ – naše základní škola má na svých webových stránkách vytvořenu záložku pro tzv. Školní vrbu. Jedná se o virtuální obdobu schránky důvěry, dále slouží i jako nápadník žáků pro různé akce či možnost kontaktovat diskrétně učitele.
- ∞ „Nástěnka poradenských služeb školy“ – v 1.patře hlavní budovy byla loni zřízena nástěnka poradenských služeb školy, a to pro žáky i jejich zákonné zástupce. Jejím cílem je přinášet informace o důležitých kontaktech, linkách důvěry a krizových linkách, dále také informace k tématům prevence.
- ∞ „Nástěnka prevence“ – v šatnách školy byla v průběhu školního roku umístěna nová nástěnka s preventivní tematikou, a to ve spolupráci s Projektem 23.
- ∞ „Třídnické hodiny“ - každý třídní učitel stanoví 2x měsíčně termín třídnické hodiny ve své třídě. Nejedná se zde o prostor vyhrazený pouze k řešení absence, ale spíše o čas věnovaný třídnímu kolektivu, jeho stmelení, diskusi nad aktuálními problémy ve výuce i mimo ni. Z třídnických hodin si třídní učitel vede záznam, při řešení aktuálního problému (např. výrazná nekázeň, záškoláctví, patologické chování....) uvědomí výchovného poradce či metodika prevence.
- ∞ „Žákovský průkaz“ - Žákovský průkaz má podobu zejména omluvného listu. Je zde však vyhrazen prostor pro hodnocení a sebehodnocení žáků.
- ∞ „Příruční knihovna“ - příruční knihovnička s propagačními materiály, odbornou literaturou, beletrií, videotéka je budována ve spolupráci s vedením školy, rodiči i žáky. Je k dispozici rodičům, pedagogům i žákům. V současném školním roce bychom rádi tento fond opatřili novými a aktuálními tituly.

7. Vzdělávání pedagogů

Z hojných nabídek zasílaných pravidelně škole je každoročně připraven plán školení, seminářů, přednášek, odborných výcviků a dalších aktivit. Dle seznamu aktivit si pedagogové vybírají akce, kterých se zúčastní, následně zpracují jejich hodnocení a seznámí se závěry ostatní pedagogů.

Nabídka některých kurzů je sdílena též na nástěnce ve sborovně. Pedagogům školy jsou na interním místě v síti či emailovou poštou nadále sdělovány různé metodiky a přístupná školení či informace, které nabízí například krajský preventivní koordinátor.

8. Spolupráce se školskou radou a zákonnými zástupci

Vedení školy i ŠPZ s radou školy spolupracuje. Počátkem školního roku výchovný poradce a školní metodik prevence v zastoupení vedením školy předloží MPP školské radě k posouzení. Rada se s dokumentem seznámí. Rádi bychom opět i letos radu školy požádali o posouzení Minimálního preventivního plánu pro školní rok 2025/26, spolupráci, nápady, sdělení kontaktů a další.

Zájmem školy je také co nejvíce spolupracovat především s rodiči. Děje se tak zatím prostřednictvím třídních schůzek, konzultací, osobních pohovorů s pozvanými rodiči do školy a výchovných komisí. Další forma komunikace je pomocí žákovských knížek nebo telefonátů s některými rodiči. I v současném školním roce bychom rádi nabídli zákonným zástupcům různé besedy a přednášky k aktuálním preventivním tématům, nejspíše ve spolupráci s externími subjekty.

9. Zapojení školy do vyhlášených preventivních programů jiných organizací

Škola se podílí na koordinaci minimálních preventivních programů ostatních škol ve městě a pod vedením Protidrogového koordinátora města Říčany Mgr. Markéty Hubínkové se aktivně účastní všech koordinačních schůzek a výchozích projektů. Předkládá data pro dotazníková šetření a aktivně vyvolává spolupráci s metodiky z místních škol.

Dále se nám opakovaně daří získávat granty na preventivní aktivity, a to zejména díky spolupráci s MAP Říčany.

10. Spolupráce s dalšími organizacemi

I v současném školním roce bude pokračovat spolupráce s těmito organizacemi:

- ∞ oblast školství - školní psycholog – PaedDr. Iveta Míková; koordinátor prevence pedagogicko - psychologické poradny PPP; odborníci PPP - odborná práce s dětmi ohroženými sociálně patologickým vývojem;
- ∞ oblast zdravotnictví – pediatři a odborní lékaři;
- ∞ oblast sociálních věcí - pracovnice OSPOD a protidrogový koordinátor města Říčany, Policie ČR, Městská policie Říčany.

11. Hodnocení aktivit a sledování jejich efektivity

Evaluace je nezbytnou součástí Minimálního preventivního programu. Nejedná se o pouze nástroj hodnocení vykonané práce, ale především slouží jako jedno ze základních východisek pro plánování primárně preventivních aktivit pro příští rok.

V oblasti hodnocení sledujeme:

- ∞ stanovení kritérií efektivity programu, kritérií efektivity jednotlivých dílčích aktivit;
- ∞ způsob vedení evidence akcí a jejich hodnocení (bodování, slovní hodnocení, srovnávání...);
- ∞ zprávy o plnění programu předkládané vedení školy, krajskému školskému protidrogovému koordinátorovi.

Jednotlivé části programu kontroluje realizátor programu, pravidelně je vyhodnocuje a podle výsledků program modifikuje. S výsledky seznamuje vedení školy, třídní učitele a pedagogy. Každoročně zpracovává závěrečnou zprávu o realizaci MPP, kterou předkládá vedení školy.

12. Celkový rozpočet

Školení výchovného poradce + školního preventisty sociálně patologických jevů	12 000 Kč
Metodický materiál (knihy, videokazety, odborná literatura...)	8 000 Kč
Učební texty + pomůcky 1. stupeň	5 000 Kč
Učební texty + pomůcky 2. stupeň	5 000 Kč
Úhrada přednášek	90 000 Kč
Dotační programy	270 925 Kč
Celkem bude ve školním roce 2025/2026 vynaložena částka z rozpočtu MÚ Říčany	120 000 Kč

13. Řešení přestupků

Se školním řádem a sankcemi za jeho porušení jsou seznámeni žáci i rodiče na začátku školního roku či v jeho průběhu při aktuálních změnách. Řešení přestupků na naší škole podléhá výjimečnosti řešené situace, obsahu a rozsahu porušení školního řádu. Neopomíjíme individuální přístup, neváháme spolupracovat s dalšími subjekty.

Výjimečné situace se dají rozdělit do skupin:

∞ **Výchovné problémy:**

- drobná ojedinělá nekázeň a porušování školního řádu v hodinách a o přestávkách – zejména vyrušování, vykřikování, nepořádnost;
- opakovaná drobná nekázeň v hodinách a o přestávkách;
- závažné kázeňské problémy jsou zejména: (neúcta vůči pedagogickému pracovníku, závažné neuposlechnutí pokynu pedagogického pracovníka, verbálně agresivní chování vůči němu, jeho fyzické napadení, šikana, rvačka s následky zranění, či materiální újmy, poškozování školního majetku, poškozování cizího majetku, krádeže, podvody a lhaní, požívání a distribuce návykových látek).

∞ **Obtížné životní situace:**

- ztráta blízké osoby – rozvod, úmrtí v rodině;
- rodinné problémy;
- konfliktní situace v rámci třídního kolektivu;
- zanedbávání rodinné péče;
- školní neúspěšnost.

13.1. Řešení výjimečných situací

Při řešení výjimečných situací v rámci školy je důležitá spolupráce všech pedagogických pracovníků, zvláště pak výchovných poradců, školního metodika prevence sociálně patologických jevů, vedení školy a třídního učitele. Výjimečné situace se řeší vždy individuálně (každý případ je jiný), s ohledem zejména na osobnost žáka a jeho osobnostní vlastnosti, aktuální psychický a zdravotní stav, jeho rodinné zázemí, postavení žáka v sociometrii třídy jako malé sociální skupiny a možnosti školy. K účinnému řešení výjimečných situací je bezpodmínečně nutná spolupráce rodičů. Při řešení výjimečných situací je také nutno přihlídnout k věku žáka a jeho možnostem, zvláště pak rozumovým a stupni mentálního vývoje, zvláště charakteru a jiných osobnostně a sociálně psychologických vlastností.

Každý pedagog je povinen o každém závažném kázeňském problému informovat vedení školy. Závažné kázeňské problémy řeší s pověřením ředitele školy nebo zástupce ředitele školy minimálně dva pedagogové, nejlépe zástupce ředitele školy a výchovný poradce nebo školní metodik prevence. Šetřením výjimečné události pověřuje pedagogického pracovníka ředitel prostřednictvím zástupce ředitele.

Při jednání s rodiči o závažném kázeňském problému, kromě jiných, je vždy přítomen zástupce vedení školy, výchovný poradce nebo školní metodik prevence, o jednání se vždy vede protokol. O šetření závažných kázeňských problémů se vyhotovuje zápis, který obsahuje zvláště výpovědi žáků, které mohou být i opatřeny jejich podpisem.

Pedagog musí jednat především v zájmu dítěte. Důležité je, aby bylo žákovi dáno najevo, že pedagog neodsuzuje jeho osobu jako takovou, ale pouze jeho jednání, vždy přistupuje k řešení s pedagogickým taktem a etikou. Při udělení trestu je důležité, aby ho žák pochopil a přijal, jinak pozbývá na účinnosti.

13.2. Doporučený postup při řešení výjimečných situací

∞ Drobná ojedinělá nekázeň a porušování školního řádu v hodinách a o přestávkách:

- výchovný pohovor s vedením školy, výchovným poradcem, školním metodikem prevence, třídním učitelem nebo jiným pedagogickým pracovníkem;
- podání informace rodičům prostřednictvím žákovské knížky.

∞ Opakovaná drobná nekázeň v hodinách a o přestávkách:

- výchovný pohovor s vedením školy, výchovným poradcem, školním metodikem prevence, třídním učitelem nebo jiným pedagogickým pracovníkem;
- podání informace rodičům prostřednictvím žákovské knížky a doporučuje se i osobní schůzka s rodičem, při které pedagog objasní svůj postup;
- kázeňský postih podle Klasifikačního řádu školy.

∞ Závažné kázeňské problémy, neúcta vůči pedagogickému pracovníku, závažné neuposlechnutí pokynu pedagogického pracovníka, verbálně agresivní chování vůči němu, jeho fyzické napadení:

- oznámení události vedení školy;
- výchovný pohovor s vedením školy, výchovným poradcem, školním metodikem prevence, třídním učitelem;
- pečlivé prošetření a jednání s rodičem, kdy u některých částí se doporučuje, aby byl přítomen i žák (aktér), aby mohl své chování popsat a vysvětlit;
- kázeňský postih podle Klasifikačního řádu školy.

∞ Šikana, rvačka s následky zranění, či materiální újmy:

- na prvním místě ochránit oběti (v úvahu připadá i možnost přeradit žáka do jiné třídy);
- oznámit tuto událost řediteli školy nebo zástupci ředitele školy;
- celou událost pečlivě prošetřit;
- výchovný pohovor s vedením školy, výchovným poradcem, školním metodikem prevence, třídním učitelem;
- jednání s rodičem, kdy u některých částí se doporučuje, aby byl přítomen i žák (aktér), aby mohl své chování popsat a vysvětlit;
- v závažných případech vyzvat ke spolupráci OSPOD a Policii ČR;
- kázeňský postih podle Klasifikačního řádu školy.

∞ Poškození školního majetku, poškození cizího majetku, krádeže:

- oznámit řediteli školy nebo zástupci ředitele školy;
- pečlivé prošetření;
- výchovný pohovor s vedením školy, výchovným poradcem, školním metodikem prevence, třídním učitelem;
- vrácení nebo náhrada věci;
- jednání s rodičem, kdy u některých částí se doporučuje, aby byl přítomen i žák (aktér), aby mohl své chování popsat a vysvětlit;
- v závažných případech vyzvat ke spolupráci OSPOD a Policii ČR;
- kázeňský postih podle Klasifikačního řádu školy.

∞ **Podvody a lhaní:**

- při šetření těchto případů je nutno více než v ostatních případech pátrat po příčině a s ohledem na ní problém řešit. Některé podvody (přepisování známek, falšování podpisu) a lži jsou vyvolány strachem a jsou někdy důsledkem impulsivního jednání (nebere ohled na následky);
- oznámit řediteli školy nebo zástupci ředitele školy;
- pečlivé prošetření;
- výchovný pohovor s vedením školy, výchovným poradcem, školním metodikem prevence, třídním učitelem;
- kázeňský postih podle Klasifikačního řádu školy pouze tehdy, je-li případ jasný a prokázáný.

∞ **Požívání a distribuce návykových látek:**

- předání informace rodičům;
- vyšetřování přenechat Policii ČR;
- kázeňský postih podle Klasifikačního řádu školy – pouze jde-li o požívání a distribuci návykových látek v prostorách školy.

13.3. Pomoc školy při řešení obtížné životní situace žáka/rodiny

O obtížných situacích se zpravidla nevede záznam. Výjimku tvoří zejména podezření na zanedbávání rodinné péče. V těchto případech je povinností pedagoga prostřednictvím ředitele školy informovat odbor sociálněprávní ochrany dětí a rodiny.

Cílem poradenství v obtížných životních situacích žáka je poskytnout mu útěchu a sociální oporu. V některých případech lze i upozornit rodiče na náhled dítěte na obtížnou situaci. Pedagog při práci s takovým dítětem jedná diskrétně a zpravidla sám. Doporučuje se však pracovat na veřejném prostranství. Je třeba také zdůraznit, aby pedagog při řešení obtížných situací dítěte bral v úvahu etické normy učitelského povolání.

Školní program proti šikanování

Situaci ohledně výskytu šikany či kyberšikany na naší škole mapujeme pomocí dotazníkových šetření, pozorování a řešení konfliktních situací mezi žáky. Je žádoucí, aby se pedagogové v rámci DVPP nadále vzdělávali v této problematice.

Ve školním programu proti šikanování jsou zapojeni všichni pedagogové naší školy. Užší realizační tým k řešení šikany se skládá z ředitelky školy, metodika prevence sociálně patologických jevů, výchovného poradce a zástupkyně ředitele 1. a 2. stupně. Škola má smysluplně formulované články školního řádu týkající se šikany a spolupracuje s rodiči. Škola při řešení šikany spolupracuje s OSPOD, Policií ČR či koordinátorkou prevence při PPP.

Ředitelem školy jsou třídním učitelům jednou za 14 dní nařízené třídnické hodiny, při kterých probíhá mimo jiné primární prevence šikanování. Primární prevence probíhá i v rámci výuky a na začátku každého školního roku rámcově v každé třídě druhého stupně probere postupy školy při řešení závažných kázeňských problémů včetně šikany. V ostatních předmětech již bylo uváděno výše, též u tříd nižšího stupně.

Tab. č. 9: Řešení šikany

Řešení šikany	
Scénář pro počáteční obvyklou šikanu	Scénář pokročilá neobvyklá šikana
<ul style="list-style-type: none"> -odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany; -rozhovor s informátory a oběťmi; -nalezení vhodných svědků; -individuální rozhovory se svědky; -ochrana oběti; -předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru: <ul style="list-style-type: none"> a) Rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření); b) Rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku); -realizace vhodné metody: <ul style="list-style-type: none"> a) Metoda usmíření; b) Metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise); -třídní hodina: <ul style="list-style-type: none"> a) Efekt metody usmíření; b) Oznámení potrestání agresorů; - rozhovor s rodiči oběti ; -třídní schůzka; -práce s celou třídou. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany. 2. Bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí. <p><i>Příprava podmínek pro vyšetřování</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy. 4. Zabránění domluvě na křivé výpovědi. 5. Pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře). 6. Oznámení na policii, paralelně - navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům. <p><i>Vyšetřování</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Rozhovor s obětí a informátory. 8. Nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků. 9. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky. 10. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory. <p><i>Léčba</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

Závěr

Minimální preventivní program je vždy vypracován na příslušný školní rok a je součástí výchovně vzdělávacího programu školy. Navazuje na předcházející roky a odráží specifika regionu i školy. Vždy vychází z aktuální situace ve škole a hodnotí průběh období předchozího školního roku.

Minimální preventivní program ZŠ Bezručova Říčany se i v tomto školním roce zaměřuje na systematickou a cílenou prevenci rizikového chování žáků. Je veden snahou, aby žáci získali řadu znalostí, ale také dovedností v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Neopomíjíme spolupráci s externími subjekty, rodiči i širší veřejností. Reagujeme na aktuální témata a problematiku v okolí školy, zapracováváme nové metodiky a materiály. Soustředíme se na podporu zdravých mezilidských vztahů, rozvoj sociálních a komunikačních dovedností i posilování pozitivního klimatu školy. Prostřednictvím různorodých, výše zmiňovaných, aktivit se dařilo zvyšovat povědomí žáků o rizicích spojených s nevhodným chováním, návykovými látkami, šikanou či kyberšikanou. Důraz byl kladen i na prevenci záškoláctví, agresivního chování a podporu duševního zdraví žáků.

Do dalšího období plánujeme pokračovat v pravidelné realizaci našeho dlouhodobého konceptu preventivních aktivit přiměřených věku a potřebám žáků, posílit podporu duševního zdraví, více pracovat s třídními kolektivy a rozvíjet spolupráci s rodiči a dalšími odborníky.

Zásadním cílem zůstává vytvoření bezpečného, přátelského a podnětného školního prostředí, ve kterém se žáci cítí dobře, jsou motivováni k učení a mají dostatek prostoru pro svůj zdravý osobnostní a sociální rozvoj.

Přílohy

Metodické a učební materiály – mladší školní věk

Přehled (autor/dílo)	
Abeceda společenského chování, V. Smejkal	Místo na slunci, S. Fountian
Ahoj úmluvo, M. Bělohávek	Nenič své chytré tělo, C. Raynerová
AIDS - fakta, naděje, L. Montagnier	O čápech a vránách, O. Trojan
Alkohol, drogy a vaše děti, K. Nešpor	První kroky - lidská práva, MŠMT
Co je úmluva o právech dítěte, J. Ondráčková	Slabikář dětských práv, Nadace Naše dítě
Dětská práva, Nadace Naše dítě	Víc než pomoc sobě, B. Blažek
Dětsví bez úrazů, J. Kostner	Prevence a řešení šikany ve škole - S. Bendl
Drogy - co bychom o nich měli vědět, M. Borník	Františku, přestaň konečně zlobit - P. Ondráče
LSD, M. Miovský	

Metodické a učební materiály – starší školní věk

Přehled (autor/dílo)	
Alkohol, drogy a vaše děti, K. Nešpor, L. Csémy	Sexualita - 100 otázek a odpovědí
Řekni drogám ne!, desatero protidrogové prevence	Mládež, společnost a stát - Bulletin
Drogová závislost, J. Presl	Potřebujete psychoterapii? - Matoušek
Kouření, pití, drogy - K. Nešpor	Smrt, konečná stanice - Smithová
Bolest šikanování, M. Kolář	Kde se to v nás bere? - Day
Agresivita a šikana mezi dětmi, P. Říčan	Jak učit výchovu k manželství a rodičovství? – Šulová
Fit in 2001 +, K. Nešpor, D. Fischerová, L.Csémy, H. Pernicová	Šilenství v zrcadle dějin - černoušek
Po dobrém nebo po zlém?, Z. Matějček	Co máme vědět o AIDS?
Zásady efektivní primární prevence, Nešpor, Csémy, Pernicová	AIDS - syndrom získaného selhání imunity
Prevence problémů působených návykovými látkami na školách	AIDS - a my - Holub a kol.
Jak předcházet problémům působených návykovými látkami na ZŠ a SŠ?	Multikulturní výchova - teorie-praxe-výzkum - Průcha
Jak se vyhnout AIDS? - Earvin"Magic" Johnson	Dej mi ruku, ať mohu mluvit - Vexian
Kouření, pití, drogy - Nešpor	Prevence a řešení šikany ve škole - Bendl
City, sexualita, AIDS - Henri Joyeux	Likvidační životní styl - VZP
Týká se to i mně? Jak překonat problémy s alkoholem. - Nešpor	Sexualita mládeže - dětská pornografie - metodika pro učitele
Fit in 2001 - Nešpor	Františku, přestaň konečně zlobit anebo...-Ondráček
Rasismus a nacionalismus v současném životě - Rýdl, Nezel	Psychologie v praxi – Klapač
Návykové látky - Romantické období končí - Nešpor	Psychologie dětí – Adler
Mládež a drogy - Urban	Návykové látky – romantické období končí – Nešpor
O nás pro nás - Deník školáka - 1. a 2. díl	Pozor, nebezpečí – A. Rýdl
Důvěrně a otevřeně o sexualitě - Donát	Drogová závislost – Presl
Člověk a jeho práva2 – děti v čase přeměn – Kroupová	Rodina proti kriminalitě – praktické rady a informace
Řekni drogám NE – desatero protidrogové prevence	Psychologie školní úspěšnosti žáků – Helus, Mareš a kol.
Zavřete před podvodníky dveře – informační materiál policie ČR	Vyber si zdraví – informační příručka

Šikana informační leták	Drogy – jak vlastně vypadají? (informační materiál pro rodiče)
Co bychom měli vědět o sexuálním zneužívání – informační leták	Sebevražda a mladí lidé – informační leták
Zbraně a výbušniny nejsou hračky a každou chybu tvrdě trestají – informační leták	Andělé na jehla netančí – mládež kriminalita a drogy
Klíč k bezpečí – Kocábek, Koniček, Červená	Dospívání a sex - Meredithová
Týrání – informační leták	Za zavřenými dveřmi domácí násilí – bulletin prevence kriminality MV ČR
10 kroků jak pomoci svému dítěti říkat „Ne“ alkoholu a drogám – Fit in	Cože? Já a rasista? Informační brožura
Multimediální CD ROM - Drogy smrtelné nebezpečí	Jak se bránit šikaně – praktický rádce pro děti, rodiče i učitele, Evelyn M. Fieldová
Nová cesta k léčbě šikany – Michal Kolář	

Pro pedagogy školy: interní síť (disk U:/), složka MPSPJ – pravidelné odkazy, elektronické publikace, náměty.

Informační zdroje, odkazy (výběr)

www.cestaintegrace.cz	NZDM Klub Cesta je bezplatná sociální služba pro děti a mladé lidi v oblasti Říčanska.
www.dropin.cz	Středisko prevence a léčby drogové závislosti Drop In o.p.s.
www.sikana.cz	Informační portál Linky bezpečí
www.sananim.cz	Nestátní nezisková organizace zabývající se problematikou závislosti na nealkoholických drogách.
www.pppstredoceska.cz poradna@pppprahavychod.cz 281 867 331-4	Pedagogicko-psychologická poradna Středočeského kraje, pracoviště pro Prahu východ
OSPOD 323 618 231	Odbor sociálně právní ochrany dětí, pobočka Říčany
www.policie.cz 323 602 016	Policie ČR – Obvodní oddělení Říčany
Městská policie 323 618 150	Městská policie Říčany
Úřad práce posta@py.mpsv.cz 950 151 111	Úřad práce, pracoviště pro Prahu východ
www.klicov.cz	Výchovný ústav a středisko výchovné péče Klíčov
Klokánek fod@fod.cz 224 236 655	Fond ohrožených dětí
Krizové centrum ambulance@дитеkrize.cz problem@дитеkrize.cz 241 484 149 (nonstop linka)	Dětské krizové centrum Praha 4-Michle
www.linkabezpeci.cz 116 111	Linka bezpečí

Linka důvěry 222 580 697	Linka důvěry RIAPS (Regionální institut ambulantních psychosociálních služeb)
pomoc@rodicovskalinka.cz 840 111 234	Rodičovská linka pro dospělé

Volnočasové aktivity (výběr)

Hlavní spolupráce existuje s občanským sdružením Mraveniště, centrum volného času při 2. základní škole Bezručova Říčany, příspěvkové organizaci, které převážně pro děti této školy organizuje celou řadu zájmových kroužků, a to v průběhu celého školního roku, o prázdninách pořádá letní tábory + další aktivity - soutěže, besídky, veřejná vystoupení, pochody...

Ve městě Říčany, existuje dále široká nabídka kulturního, přírodovědného a sportovního vyžití - fotbal, tenis, rugby, Sokol, basketbal, volejbal, taneční studia a společnosti, ekologické centrum, Liga lesní moudrosti, Junák- svaz skautů a skautek, kroužky a akce pořádané Římskokatolickou církví a mnoho dalších aktivit.

Přímo ve škole se žáci mohou setkat s kroužky a oddíly Taikwonda, sportovního tance, společenského tance, kopané, tenisu, jazykové kroužky, doučování...